

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у члану 97. тач. 4, 16. и 17. Устава Републике Србије, којима је, између осталог, прописано да Република Србија уређује и обезбеђује безбедност Републике Србије, организацију, надлежност и рад републичких органа, и да обезбеђује друге односе од интереса за Републику Србију.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Закон о информационој безбедности („Службени гласник РС“, бр. 6/16 и 94/17) донет је у јануару 2016. године и уредио је мере заштите од безбедносних ризика у информационо-комуникационим системима, одговорности правних лица приликом управљања и коришћења информационо-комуникационих система и надлежне органе за спровођење мера заштите, координацију између чинилаца заштите и праћење правилне примене прописаних мера заштите. Овај закон донет је у периоду пре усвајања Директиве ЕУ о мерама за висок ниво безбедности мрежних и информационих система у Европској унији број 2016/1148 (НИС директива), која је усвојена у јулу 2016. године. Иако је био донет пре усвајања ове директиве, Закон је у великој мери усклађен са овом директивом, будући да садржи решења која одговарају одредбама наведене директиве. Изради Нацрта закона о изменама и допунама Закона о информационој безбедности приступило се првенствено из два разлога: први је преостало усклађивање са одредбама НИС директиве ради постизања потпуне усаглашености, а други је унапређење постојећих законодавних решења на бази потреба утврђених на основу досадашње примене закона.

Ради преосталих усклађивања са НИС директивом, у Нацрту закона извршене су следеће измене и допуне:

- допуна области у којима се користе ИКТ системи од посебног значаја, и то област дигиталне инфраструктуре и услуга информационог друштва (члан 6.);
- одређено је да се пре јавног објављивања обавештења о инциденту од стране надлежног органа изврше претходне консултације са оператором ИКТ система од посебног значаја који је доставио обавештење о инциденту (члан 11.);
- предвиђена је допуна одредаба о Националном ЦЕРТ-у које се односе на његову надлежност и потребне капацитете (члан 15.).

Током примене закона утврђена је потреба за изменом и допуном одређених норми, у циљу ефикаснијег спровођења закона у пракси. Сходно томе, Нацртом закона предвиђено је следеће:

- укључивање Народне банке Србије у рад Тела за координацију послова информационе безбедности (члан 5.);
- допуна области у којима се користе ИКТ системи од посебног значаја (производња и снабдевање хемикалијама, члан 6.);

- таксативно су набројане обавезе ИКТ система од посебног значаја (члан 6а);
- успостављање Евиденције оператора ИКТ система од посебног значаја (члан 6б);
- дефинисан је начин обавештавања о инцидентима који значајно угрожавају информациону безбедност преко портала Надлежног органа или Националног ЦЕРТ-а у јединствени систем за пријем обавештења о инцидентима (члан 11.);
- обавеза Народне банке Србије, РАТЕЛ-а и Центра за безбедност ИКТ система у органима јавне власти да добијена обавештења о инциденту проследи Надлежном органу (члан 11.);
- достављање обавештења о инциденту који је повезан са значајним нарушавањем информационе безбедности, које има или може имати за последицу угрожавање националне безбедности, Безбедносно-информативној агенцији (члан 11.);
- дефинисани су инциденти који треба да се пријаве, а који могу да имају значајан утицај на нарушавање информационе безбедности (члан 11а);
- одређена је обавеза ИКТ система од посебног значаја да достављају статистичке податке о инцидентима који могу да имају значајан утицај на нарушавање информационе безбедности (члан 11б);
- дефинисана је сарадња ЦЕРТ-ова у Републици Србији (члан 15а);
- додате су одредбе о заштити деце при коришћењу информационо-комуникационих технологија (члан 19а).

Наведене измене закона допринеће бољој повезаности свих релевантних актера у области информационе безбедности, будући да се Нацртом закона предвиђа успостављање евиденције о ИКТ система од посебног значаја. На тај начин Надлежни орган и Национални ЦЕРТ имаће могућност интензивније сарадње са свим операторима ИКТ система од посебног значаја, нарочито у случају када се дешава инцидент, али у смислу пружања подршке, препоруке и савета за заштиту ИКТ система од посебног значаја.

Значајно унапређење лежи и у чињеници да је Надлежни орган успоставио Јединствени систем за пријем обавештења о инцидентима, тако да ИКТ системи од посебног значаја обавештења могу прослеђивати преко портала Надлежног органа и Националног ЦЕРТ-а. Ово решење доприноси ефикасности пријављивања инцидената, као и потпуној информисаности свих релевантних учесника (Надлежни орган, Национални ЦЕРТ) који потом могу да учествују у отклањању инцидента.

Такође, Нацрт закона предвиђа одредбе о Националном ЦЕРТ-у које се односе на јачање капацитета Националног ЦЕРТ-а, како би се успоставило благовремена и ефикасна подршка у случају инцидента, а за такву врсту подршке неопходно је стручно особље, одговарајућа инфраструктура у смислу опреме и просторија за рад, чије обезбеђивање је предвиђено Нацртом закона. Како Национални ЦЕРТ има и улогу превенције у области информационе безбедности, предвиђено је достављање статистичких података од стране ИКТ система од посебног значаја на бази којих ће Национални ЦЕРТ имати могућност израде адекватних анализа у области информационе безбедности и на бази тога припремати препоруке и савете за мере заштите у овој области.

С обзиром да је препозната потреба за континуираном сарадњом ЦЕРТ-ова у Републици Србији, предвиђене су одредбе којима се дефинише ова сарадња кроз организацију редовних заједничких састанака, а посебно у случају инцидента који значајно угрожавају информациону безбедност у Републици Србији.

Имајући у виду важност питања безбедности деце на интернету, Нацртом закона дефинисане су одредбе којима се предвиђају мере за безбедност и заштиту деце на интернету, као и генерално приликом коришћења информационо-комуникационих технологија.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Чланом 1. дефинисана је измена појама органи јавне власти у појам органи власти.

Чланом 2. извршене су измене појединих појмова, измена дефиниција органа власти и информационих добара, и додате су дефиниције које се односе на услуге информационог друштва и пружаоце услуга информационог друштва.

Чланом 3. додат је нови члан којим се дефинише обавеза обраде података о личности у складу за прописима којима се уређује заштита података о личности.

Чланом 4. предвиђено је укључивање Народне банке Србије у Тело за координацију информационе безбедности и извршене дати су пуни називи Националног ЦЕРТа и ЦЕРТа органа јавне власти.

Чланом 5. извршена је измена у дефиниције ИКТ система од посебног значаја, тако што су ИКТ системи који се користе у обављању делатности од општег интереса и другим делатностима груписани према областима и тако што је допуњена листа са облашћу дигитална инфраструктура и услуге информационог друштва. Такође је предвиђена и додатна категорија ИКТ система од посебног значаја и то: правна лицима и установе које оснива Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе за обављање делатности од општег интереса.

Чланом 6. додата су два нова члана којим се дефинишу обавезе оператора ИКТ система од посебног значаја и вођење евиденције о ИКТ системима од посебног значаја.

Чланом 7. су ради прецизирања извршене су измене појединих појмова.

Чланом 8. предвиђене су измене у поступку обавештавања о инцидентима. Дефинисан је начин обавештавања о инцидентима који значајно угрожавају информациону безбедност преко портала Надлежног органа или Националног ЦЕРТ-а у јединствени систем за пријем обавештења о инцидентима. Предвиђене су обавезе Народне банке Србије, РАТЕЛ-а и Центра за безбедност ИКТ система у органима јавне власти да добијена обавештења о инциденту проследи Надлежном органу. Такође је предвиђено достављање обавештења о инциденту који је повезан са значајним нарушавањем информационе безбедности, које има или може имати за последицу угрожавање националне безбедности, Безбедносно-информативној агенцији.

Чланом 9. додати су нови чланови који дефинишу инциденте који треба да се пријаве, а који могу да имају значајан утицај на нарушавање информационе безбедности и одређена је обавеза ИКТ система од посебног значаја да достављају статистичке податке о инцидентима који могу да имају значајан утицај на нарушавање информационе безбедности

Чланом 10. ради прецизности су измењени поједини појмови.

Чланом 11. допуњен је назив члана.

Чланом 12. ради прецизности су измењени поједини појмови.

Чланом 13. извршена је измена одредаба о Националном ЦЕРТ-у које се односе на његову надлежност и потребне капацитете посебно у делу који се тиче стручног кадра, опрема и простора за рад.

Чланом 14. додат је нови члан који предвиђа сарадњу ЦЕРТ-ова у Републици Србији кроз организацију редовних заједничких састанака, а посебно у случају инцидента који значајно угрожавају информациону безбедност у Републици Србији.

Чланом 15. допуњен је назив члана.

Чланом 16. предвиђено је да Национални ЦЕРТ доноси акт којим се ближе уређују услови за упис Посебних ЦЕРТ-ова у евиденцију коју води Национални ЦЕРТ.

Чланом 17. ради прецизности измењени су поједини појмови.

Чланом 18. допуњен је назив члана.

Чланом 19. додат је нови члан који су дефинисане одредбе којима се предвиђају мере за безбедност и заштиту деце на интернету, као и генерално приликом коришћења информационо-комуникационих технологија.

Чланом 20. предвиђен су нове казнене одреде које се односе на прекршај у случају да оператор ИКТ система не изврши упис у евиденцију и законском року, као и прекршај у случају недостављања статистичких података.

Чланом 21. ради прецизирања су измењени поједини појмови.

Чланом 22. предвиђено је ступање на снагу закона осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

IV. СРЕДСТВА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона није потребно обезбедити средства у Буџету Републике Србије за 2019. годину.